

Activiteiten- overzicht

2025

ERFGOEDGEMEENSCHAP NEDERWEERT

Stichting Geschiedschrijving Nederweert
Stichting Regionaal Archeologisch Bodem-onderzoek
Stichting Historisch Onderzoek Weert[erland]

Nederweerts Verleden

Omslagfoto: Dorpsgezicht van Nederweert door kunstschilder Merck, ca. 1935. Olieverf op linnen, 80x60 cm. Afgebeeld is een redelijk natuurgetrouwe weergave van de achterzijde huizen van de Burg. Greijmansstraat. Verworven in 2025.
Foto: Alfons Bruekers

Nieuwsbrief

Activiteitenoverzicht 2025

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Het jaar 2025 in kentallen.....	6
Erfgoedgemeenschap Nederweert.....	7
Informatieservice	9
Collectievorming en acquisitie	11
Social media	13
Publicaties	14
Digitaal magazine	17
Presentaties en excursies	18
Onderzoek.....	21
Meerjarige projecten.....	22
Marketing.....	23
Jaaroverzicht	24
VLUCHTELINGEN.....	25
TAALKUNDIG MYSTERIE.....	26
HART VOOR LEVEROY	27
WAS GETEKEND	28
KUIEREN DOOR VLAAIENSTAD WEERT.....	29
HERINNERING AAN DE BEVRIJDING	30
WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK.....	31
HISTORIE, BELEVING EN FILM	32

SCHOOR, ROEVEN EN KRAAN	34
BOEK MET EEN SPAANS TINTJE	35
EXPEDITIE KASTEEL NIJENBORGH.....	37
NEDERWEET KWIS 2025.....	38
BOURGONDIËRS IN LIMBURG	39
NIEUWE NAAMGEVING CARISPLAN	40
WEBSITE SHOWEERTERLAND	41
NEDERWEERT 500 JAAR ZELFSTANDIG	43
VROEGE VROUWENEMANCIPATIE	44
PREMIÈRE DOCUMENTAIRE OSPEL	45
Dankwoord.....	47

Voorwoord

Welkom bij het kennismaken van dit activiteitenoverzicht over 2025 van drie van de vijf binnen de Erfgoedgemeenschap Nederweert samenwerkende organisaties:

- De Stichting Geschiedschrijving Nederweert (SGN) is binnen de erfgoedgemeenschap in Nederweert een zeer actieve organisatie. Zij stelt zich ten doel het stimuleren en uitdragen van de belangstelling voor heemkunde, cultuur- en streekgeschiedenis van Nederweert onder een breed geïnteresseerd publiek.
- De Stichting Regionaal Archeologisch Bodem-Onderzoek (STRABO) is een andere actieve organisatie binnen de erfgoedgemeenschap. Haar activiteiten betreffen zowel archeologisch bodemonderzoek alsmede cultuurhistorisch onderzoek in de brede zin des woords.
- De Stichting Historisch Onderzoek Weert[erland] (SHOW) is in 2024 toegetreden tot de Erfgoedgemeenschap Nederweert. Zij houdt zich bezig met onderzoek naar en het ontsluiten van publicaties over de geschiedenis van de regio via een digitaal platform.

De overige twee partners binnen de Erfgoedgemeenschap Nederweert zijn Geschied- en Oudheidkundig Genootschap De Aldenborgh, en Stichting Cultuurhistorische Publicaties voor de regio Weert.

In dit jaarverslag kunt u kennis nemen van alle activiteiten en resultaten uit 2025, van SGN, STRABO en SHOW, onder auspiciën van de Erfgoedgemeenschap Nederweert.

De SGN, STRABO en SHOW ontvangen geen subsidies of andersoortige steun van de (gemeentelijke) overheid. De bestuurders en vrijwilligers ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Giften om ons werk te steunen zijn daarom van harte welkom. De SHOW is een ANBI-stichting, voor donateurs geldt extra fiscale giftenaftrek. Uw donaties zijn van harte welkom.

De Stichting Geschiedschrijving Nederweert vierde in 2025 haar 40-jarig bestaan. Ondanks die 'hoge' leeftijd is de Erfgoedgemeenschap springlevend. Het nu volgende activiteitenoverzicht 2025 moge daar het bewijs van zijn.

Alfons Bruekers, voorzitter

Contact opnemen?

Dat kan via email: contact@nederweertsverleden.nl

Donaties:

Stichting SHOW: NL04RABO 0388 3300 74. Culturele ANBI RSIN-nummer: 6301022

Het jaar 2025 in kentallen

Als producent, deelnemer, kartrekker en initiator kijkt de Erfgoedgemeenschap Nederweert terug op wederom een succesvol jaar van beleving, participatie en organisatie op Erfgoedgebied. Enkele kentallen om dit te illustreren:

2612	downloads van digitale erfgoedpublicaties
1390	erfgoedartikelen in de digitale bibliotheek Showerterland.nl geplaatst
966	leden van de besloten facebookgroep Vraag&Antwoord Nederweerts verleden
691	abonnees op de digitale erfgoedrapportenservice van Academia.eu
544	deelnemers aan live publieksactiviteiten zoals lezingen en excursies
500	-jarig bestaan van de gemeente Nederweert in 2025 op de kaart gezet
295	internetpublicaties op Academia.eu
215	toename centimeters planklengte van het historisch documentatie-archief
75	informatieverzoeken om historische informatie afgewikkeld
40	-jarig jubileum van de Stichting Geschiedschrijving Nederweert 1985-2025
32	cultuurhistorische artikelen en columns op de nieuwssite Nederweert24
15	aanwinsten voor het historisch documentatie-archief
9	publieksactiviteiten in de vorm van lezingen, presentaties en excursies
8	themapublicaties uitgegeven
5	adviesrapporten gemaakt voor archeologische onderzoeksburo's
2	tentoonstellingsbijdragen geleverd (Limburgs Museum)
2	wetenschappelijke onderzoeksbijdragen geleverd
1	gedrukt boek uitgegeven ('De Ospelse Locht')
1	website ontwikkeld en gelanceerd
1	erfgoed documentaire gemaakt ('De verdwenen poort van Nederweert')
1	educatieve speelfilm mede mogelijk gemaakt ('Expeditie kasteel Nijenborgh')
0	euro subsidie

En niet te vergeten de duizenden likes en reacties op Nederweert24, facebook en LinkedIn.

Erfgoedgemeenschap Nederweert

Enkele jaren geleden heeft Nederland zich aangesloten bij het Europese Verdrag van Faro. Daarmee wordt door de overheid uitgestraald dat cultureel erfgoed mensen samenbrengt en dat het van grote waarde is voor de samenleving op ruimtelijk, sociaal en economisch vlak. Het is dan ook van belang om in de zorg voor dat erfgoed de vraag te stellen: waarom en voor wie bewaren we zaken, en hoe kunnen mensen maximaal betrokken worden?

Krachtenbundeling

Zo'n abstract doel moet niet blijven hangen in mooie woorden maar moet ook concreet en betekenisvol kunnen zijn voor de Nederweerder gemeenschap met zijn rijke historie. Aandacht voor erfgoed in de samenleving is ook bij ons belangrijker dan ooit, want door allerlei ruimtelijke en bestuurlijke ontwikkelingen staat erfgoed in Nederweert ondanks mooie intenties onder steeds grotere druk.

De uitvoeringspraktijk van het Nederweerder gemeentelijk erfgoedbeleid is al jarenlang tanende. Het in 2024 geformuleerde erfgoedbeleid is, evenals het daaraan voorafgaande beleid, een papieren tijger gebleken. Dat weerhoudt gelukkig diverse lokale vrijwilligersorganisaties op het gebied van erfgoed er niet van om daar een voortrekkersrol in te spelen. Een viertal actieve erfgoedorganisaties heeft, gestimuleerd door 'Faro' haar krachten enige tijd geleden gebundeld in de Erfgoedgemeenschap Nederweert.

Samenwerking

De Erfgoedgemeenschap Nederweert is een samenwerkingsverband van:

- Stichting Geschiedschrijving Nederweert (SGN)
- Stichting Regionaal Archeologisch Bodem-Onderzoek (STRABO)
- Stichting Historisch Onderzoek Weert[erland] (SHOW)
- Geschied- en Oudheidkundig Genootschap De Aldenborgh
- Stichting Cultuurhistorische Publicaties voor de regio Weert

Gemeenschappelijke doelen

Deze organisaties trekken samen op bij het realiseren van hun gemeenschappelijk doelen. Dat is namelijk het stimuleren van de belangstelling voor, en het behoud van erfgoed in de gemeente Nederweert. Daaronder valt o.a. het attenderen op de gewenste bescherming van historische gebouwen en monumenten, archeologisch waardevolle terreinen en aandacht voor de cultuurhistorie en erfgoed in de brede zin. Daarbij wordt ook het zogenaamde immateriële erfgoed niet vergeten, zoals historische tradities en folklore.

Meer kennis over de geschiedenis en het erfgoed van Nederweert draagt bij aan de positieve beleving van hun omgeving door inwoners en bezoekers. Het stimuleert de bescherming en het promoten van ons cultureel historisch erfgoed. Organisatie en motivatie tot deelname aan erfgoedcultuuractiviteiten

leidt tot burgerparticipatie, legt verbindingen in de samenleving en versterkt de ontwikkeling van talenten en veerkracht van inwoners.

Publieksbereik

Kennisdeling, publieksbereik, participatie en krachtenbundeling is een belangrijk deel van de oplossing. Dat doen de betrokken erfgoedorganisaties alle op hun eigen manier zoals bijvoorbeeld door middel van het organiseren van lezingen en presentaties, cultuurhistorische projecten, het publiceren van boeken en andere publicaties, rubrieken in de digitale en papieren media enz. Verder door het stimuleren van onderzoek in archieven, oral history (vastleggen van interviews), stamboomkunde (genealogie) en collectievorming van foto's en particuliere archieven.

Het nieuwe logo van de Erfgoedgemeenschap Nederweert zoals dat in 2023 werd gelanceerd. Ontwerp: Drukkerij van Deursen i.s.m. Nederweert24.

De vijf erfgoedorganisaties met werkterrein in Nederweert zijn in juli 2023 gestart met een gezamenlijke informatierubriek op Nederweert24. Daar verschijnen met regelmaat lezenswaardige artikelen over oude en actuele erfgoedonderwerpen uit Nederweerts verleden.

Verbindend

De Stichting Geschiedschrijving Nederweert fungeert als penvoerder van de Erfgoedgemeenschap Nederweert en voert de eindredactie van de nieuwe rubriek. Vandaar het bekende logo van de stichting in het beeldmerk van de rubriek. De rubriektitel 'Vizier op Nederweert' is gebaseerd op die van het eind 2022 verschenen boek met die naam dat inmiddels een bestseller is gebleken. Een bewijs voor de grote belangstelling voor erfgoed in Nederweert. Het rode viziertecken benadrukt de focus op Nederweert. De rode slingerlijn staat niet alleen voor de verbindende waarde van erfgoed in de Nederweerder samenleving. Zij symboliseert ook voor de collegiale samenwerking tussen de vier genoemde lokale erfgoedorganisaties. Want erfgoed is in alle opzichten verbindend.

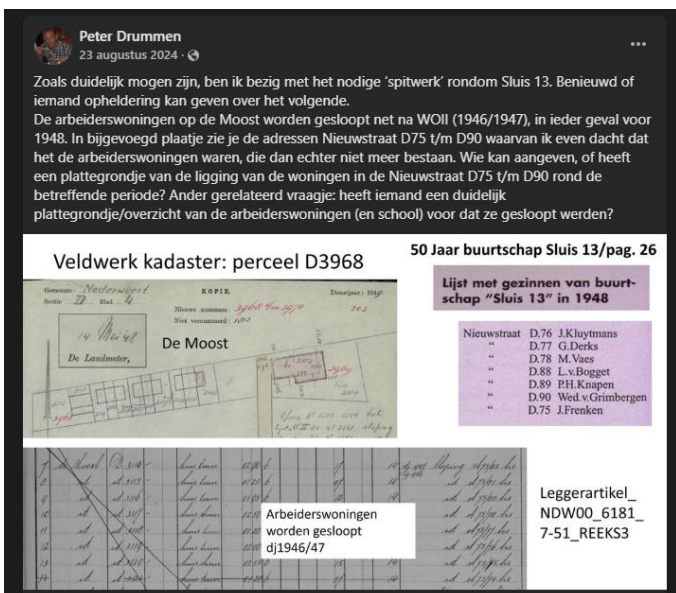
Informatieservice

Genealogische en historische vraag- en antwoordservice

Het gehele jaar door worden via de facebookpagina van SGN (of via e-mail) allerhande vragen van amateurhistorici stamboomonderzoekers beantwoord. Gemiddeld enkele vragen per week. Vaak kunnen de vragen op basis van de eigen documentatieverzameling van de SGN worden beantwoord of door een van de vele andere leden van de facebookgroep Vraag- en antwoordgroep Nederweerts Verleden.

Meer info: <https://www.facebook.com/groups/2101177340115184/>

Een regelmatige bijdrage aan de rubriek wordt geleverd door Gerard van Heugten, met zijn fraaie pentekeningen in kleur en zwart/wit van Nederweertse monumentale gebouwen.

Schermafbeeldingen van de facebookpagina Vraag- en antwoordservice Nederweerts Verleden.

Historische informatieservice

Velen weten hun weg te vinden naar SGN voor historische informatie over hun huis of boerderij. Dankzij een uitgebreide database van gegevens en foto's is het mogelijk om in een mum van tijd de bewoningsgeschiedenis van vele panden en boerderijen in Nederweert op een presentatiebladje aan te reiken. Het aantal verzoeken om informatie is groeiend. In 2023 werd ongeveer 75 maal van deze veelgevraagde gratis service gebruik gemaakt, in 2025 bleef dit op het zelfde niveau.

Voor de initiatiefnemers van crematorium de Zwingelhoeve, zorgcentrum Peelwachter in Ospel en appartementencomplex Carisplan in Nederweert werd een cultuurhistorische verkenning uitgevoerd inclusief voorstel voor de naamgeving van bepaalde planelementen.

Archeologische advisering

Ook in 2025 deden verschillende landelijke archeologische adviesburo's weer een beroep op SGN en STRABO voor het verkrijgen van cultuurhistorische en archeologische informatie ten behoeve van bouw- en herinrichtingsprojecten in de gemeente Nederweert. Daarnaast worden de adviesburo's steeds vaker doorverwezen naar de digitale media van de SGN, zodat zij daar zelf hun informatie kunnen vinden.

Filmcollectie

Op de facebookpagina bevindt zich een uitgebreide collectie historisch filmmateriaal uit en over de periode 1940-1985 waar regelmatig aanvullingen op worden gemaakt. Zo is er uniek materiaal over Nederweert tijdens de Tweede Wereldoorlog te zien. Ook is er een discussiegroep voor leden waarin vragen op het gebied van historie, heemkunde, stamboomkunde of cultuur kunnen worden geplaatst.

Nederweert in de jaren veertig

5 video's · Bijgewerkt op 19 uur geleden

Afspeellijst bewerken ▾
▶ Alles afspelen

Duitse bezetters vluchten uit Nederweert op 21 september 1944
865 weergaven · 4 april 2018

Max Noach, joodse onderduiker in Nederweert
753 weergaven · 15 februari 2018

De bevrijding van Nederweert in 1944
3,9 d. weergaven · 4 februari 2018

Nederweert in de o 1941/1942
180 weergaven · 7 fe

Nederweert in de jaren vijftig

12 video's · Bijgewerkt op 10 uur geleden

Een film van Leo Koppens, uitgegeven door de Stichting Geschiedsrijving Nederweert in 2004. Ingedeeld in twaalf thema's.

Afspeellijst bewerken ▾
▶ Alles afspelen

De jaren vijftig. Deel 1: introductie
76 weergaven · 9 februari 2018

De jaren vijftig. Deel 2: De Peel
79 weergaven · 9 februari 2018

De jaren vijftig. Deel 3: Het landschap
56 weergaven · 9 februari 2018

De jaren vijftig. Deel 4: Boerderij
50 weergaven · 9 fe

[Meer weergeven](#)

Deel van de facebookpagina Nederweerts Verleden met oude Nederweertse films.

Collectievorming en acquisitie

Sinds haar oprichting in 1985 werkt SGN aan de opbouw van een historische documentatiecollectie. Deze bestaat uit dagboeken, brieven, foto's en tekeningen, familie-archieven, bedrijfsarchieven en archieven van sociaal-maatschappelijke instellingen, en particuliere documentatieverzamelingen. Diverse particulieren en instellingen schonken reeds documentatie en familie-archief, waaronder zeer belangrijke collecties met documenten uit de zeventiende tot de twintigste eeuw. Deze zijn inmiddels alle geïnventariseerd, geconserveerd en gearchiveerd. Het archief groeide in 2025 tot een omvang van 161 strekkende meter (2024: 159, 2021: 135, 2020: 102, 2019: 95, 2018: 88 meter), verdeeld over circa 2300 dossiermappen. Dit is inclusief een lichte krimp vanwege overdracht van een deel van het archief van de bouwonderneming WILMA. Dit werd in de loop van 2025 overgedragen aan het archief van het Erfgoedhuis Weert waar zich reeds een deel van het WILMA-archief bevindt.

Acquisities

De belangrijkste archiefacquisities in 2025 betroffen het persoonlijk archief van een overleden inwoner (kinderboekenschrijver, dialectkundige en voordrachtskunstenaar), een grote aanvulling op de bidprentjescollectie (van zowel een particulier als van de zusterorganisatie Heemkunde Leivere uit Leveroy), en onderdelen van het verloren gewaande archief van de St. Lambertusparochie Nederweert. Daarnaast diverse kleinere archieven en archiefjes, vaak aanvullingen op eerdere overdrachten. Zeer bijzonder was ook het familie-archief van een oude notabele Nederweerder familie.

Aanwinst uit 2025: Geschilderd op doek, dorpsgezicht van Nederweert omstreeks 1935 van de kunstschilder Merck. De locatie betreft de achterzijde van de huizen aan de huidige Burg. Greijmansstraat. Collectie SGN.

Toegankelijkheid

Ook werd in 2025 de database met de digitale archiefinventaris van de SGN geheel up to date gemaakt zodat alle archiefbestanddelen eenvoudig doorzoekbaar en raadpleegbaar zijn. De inventaris is opgezet volgens het standaardmodel van de archievenverzameling van het Erfgoedhuis Weert en is ontsloten via een Access-database.

Diverse historische, cultuurhistorische en archeologische publicaties van de SGN zélf zijn gedeponeerd in het Nationaal Archief, de Koninklijke Bibliotheek en in het archief en bibliotheek van het Erfgoedhuis (gemeente-archief) Weert waar de SGN sinds jaar en dag een goede relatie mee onderhoudt.

In 2025 is verder voortgang gemaakt met het ompakken van het archief in zuurvrije dozen en de verwijdering van plastic-zuurmakers en metalen objecten.

Het archief van de SGN is volledig geïnventariseerd en ontsloten. Het archief beslaat inmiddels 162 strekkende meter en 2500 dossiermappen. Foto: SGN.

Bidprentjesarchief

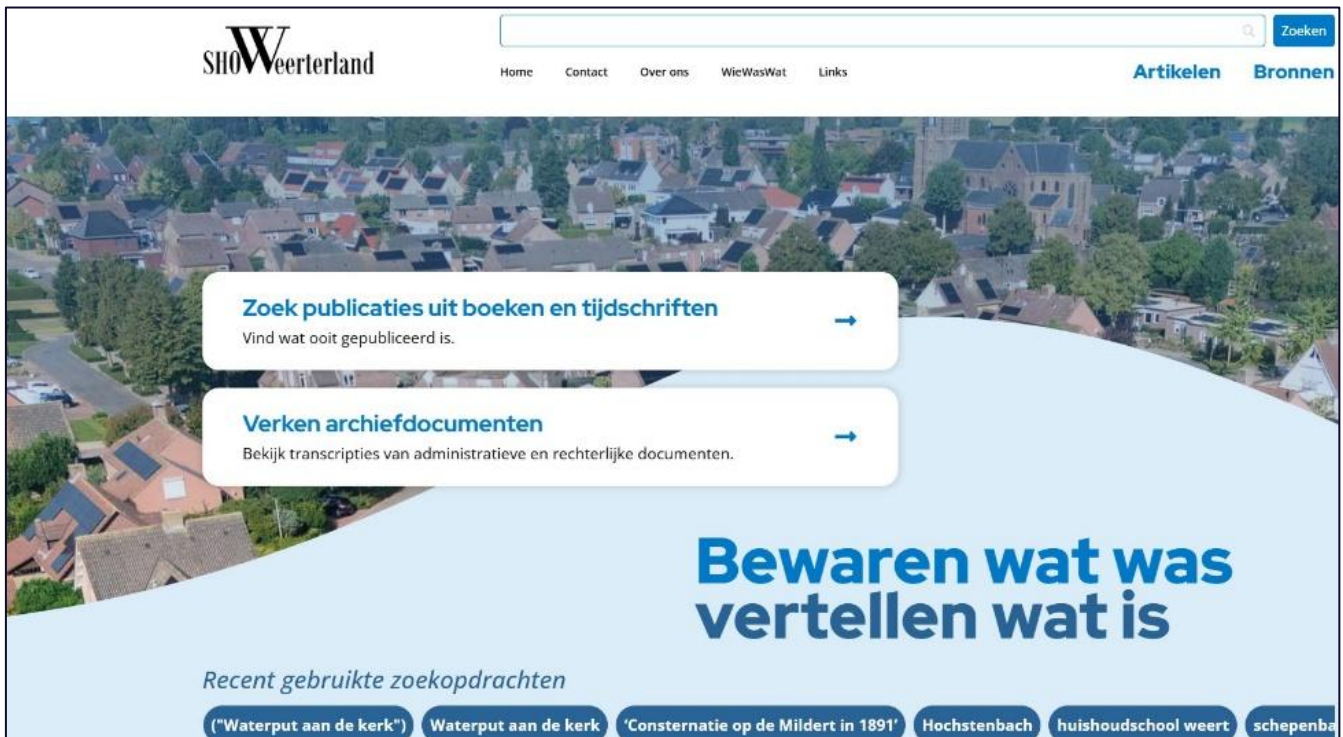
De collectie bid- en devotieprentjes van overledenen uit de regio in de periode 1850 tot heden omvat naar schatting iets meer dan 11.000 stuks. Door ontduubeling en ontzaming was de groei minder dan vorige jaren. Net als in 2024 werd door een donatie van een Nederweerder particulier opnieuw een omvangrijke verzameling oudere (vóór 1940) bidprentjes verworven. Het werk van de vrijwilligers die in 2014 zijn begonnen met het alfabetiseren en ontduubelen van de prentjes boekte in 2025 slechts beperkte voortgang (namelijk de prentjes van vóór 1955). Ook werden alle bidprentjes opgeborgen in een laden-opbergsysteem.

Social media

Via de website Nederweert24 (N24) publiceert de Erfgoedgemeenschap vrijwel wekelijks berichten over haar activiteiten en artikelen over onderwerpen uit de historie van Nederweert.

SHOW

In 2024 sloot de Stichting Historisch Onderzoek Weert[erland] (SHOW) zich aan bij de Erfgoedgemeenschap Nederweert. Zij was opgericht in 1982 maar al enkele jaren slapende. Er werd een nieuw stichtingsbestuur gevormd dat het beheer en de uitbreiding van de zeer populaire website www.SHOWeert.nl heeft overgenomen. Dit is dé digitale bibliotheek van historische publicaties over het Land van Weert. De nieuwe website werd eind 2025 gelanceerd (meer hierover later in dit overzicht) en bevat inmiddels 1390 gedigitaliseerde publicaties.

Openingspagina's van de oude (boven) en de geheel vernieuwde website SHOWeertland.nl.

Publicaties

Zowel in papieren als digitale vorm verschenen in 2024 weer een aantal publicaties over Nederweerts Verleden. Een bloemlezing volgt hierna.

Archeologische en bouwhistorische artikelen

In 2024 publiceerde SGN in samenwerking met de Stichting Regionaal Archeologisch Bodemonderzoek STRABO weer enkele eigen uitgaven over cultuurhistorisch onderzoek in de gemeente Nederweert. Daarnaast verschenen diverse artikelen in kranten en tijdschriften waaronder het blad van de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg en het Weekblad voor Nederweert.

In coöperatie met de Koninklijke Academie voor Wetenschappen (DANS-EASY van de KNAW) zijn deze publicaties duurzaam gearchiveerd en op het internet gepubliceerd. Via een digitale kaart met 'punaises' zijn alle artikelen gekoppeld aan geografische locaties op de kaart van Nederweert. Door in te zoomen en dan op een punaise te klikken kan de bijbehorende publicatie worden geraadpleegd. Dat kan met ingang van 2026 ook via de website www.showeerterland.nl.

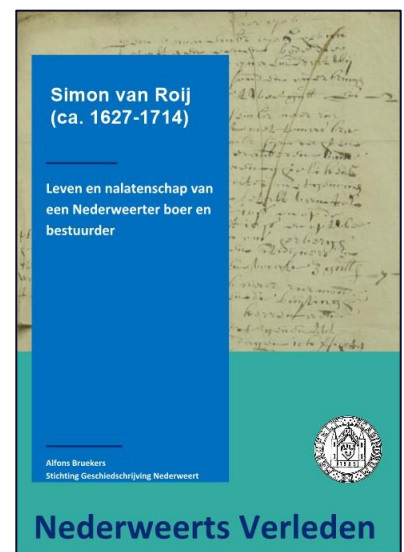
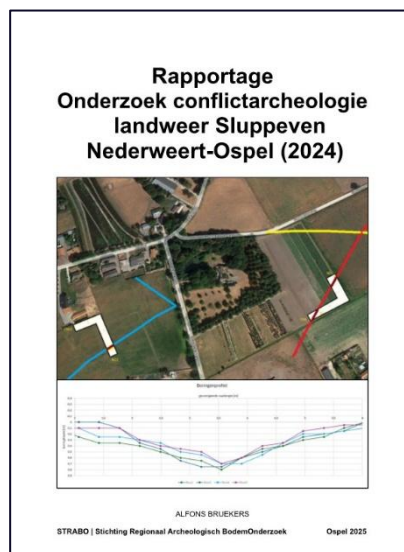
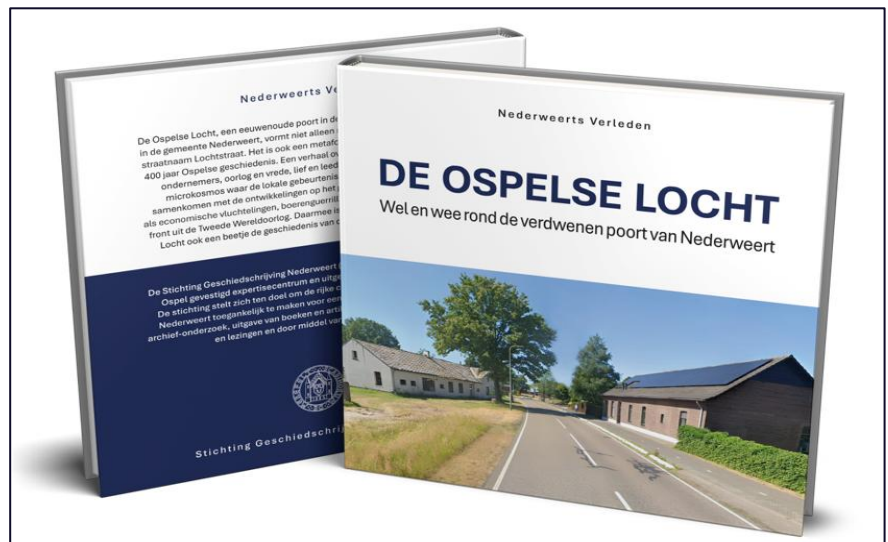
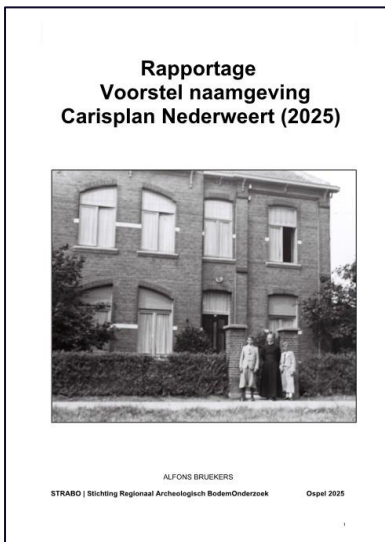
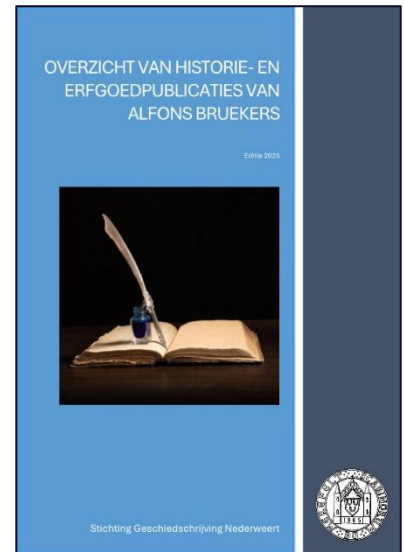
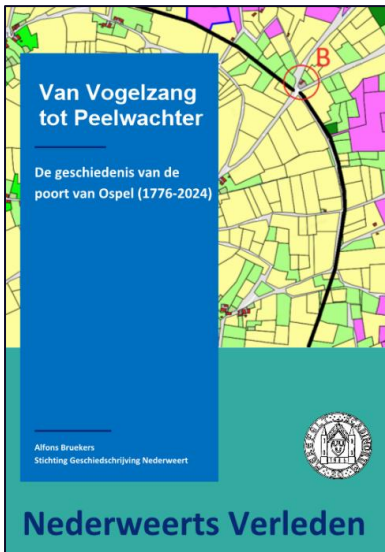

In 2025 verscheen het 10^e boek in de serie Nederweerts Verleden.

Door deze groep artikelen is de beschikbaarheid van gegevens over de Nederweertse historie in grote mate verruimd. Belangstellenden kunnen de digitale kaart en publicaties raadplegen via:

<https://easy.dans.knaw.nl/>.

In de loop van 2025 verschenen zeven nieuwe cultuurhistorische en archeologische publicaties en één aangevulde uit 2024. Het totaal aantal kwam daarmee op ca. 100. Een aantal nieuwe publicaties staat op stapel.

Overzicht van de acht in 2025 verschenen cultuurhistorische publicaties. Foto: STRABO.

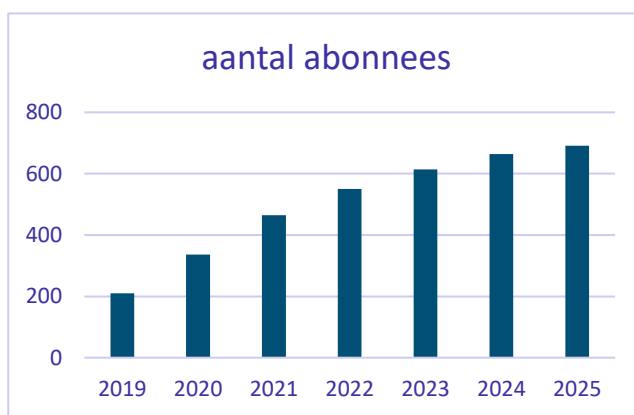
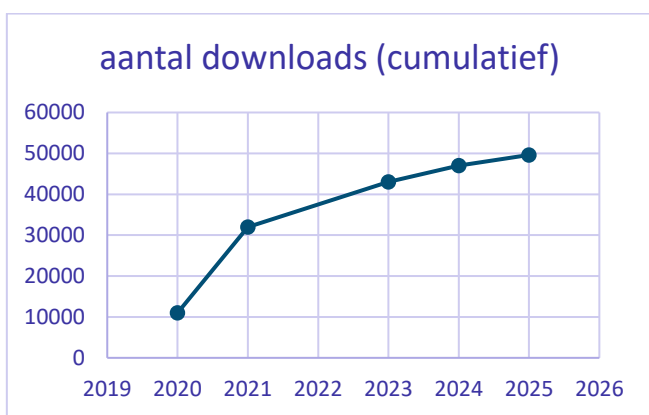
Op het platform Nederweert24 (N24) verschenen in 2025 maar liefst 32 artikelen over erfgoedthema's uit de regio, met ook aandacht voor actuele maatschappelijke thema's zoals de commotie in Margraten over het 'witwassen' van de Limburgse oorlogsgeschiedenis:

- Nieuwe website is de sleutel tot Nederweerts verleden, in: N24, 17 dec 2025
- Het witwassen van onze zwarte geschiedenis, in: N24, 13 dec 2025
- Een goedmakertje van de Spanjaarden. Oorlog, schuld en devotie in zilver, in: N24, 29 nov 2025.
- Bourgondiërs in Limburg. De Gouden Eeuw van Nederweert en Weert, N24, 8 nov 2025
- Regionale erfgoedbeleving in een spannende en eigentijdse vorm, N24, 2 okt 2025
- De wieg van een Maastrichtse dynastie stond in Budschop, N24, 28 sep 2025
- Nieuwste boek over Nederweerts verleden heeft een Spaans tintje, N24, 18 sep 2025
- Guerilla in Ospel, N24, 13 september 2025
- Maak een tijdreis tijdens Open Monumentendag in Nederweert, N24, 13 sep 2025
- Luchtvaarthistorie met Nederweerder roots, N24, 7 sep 2025
- Heemkunde zonder grenzen, N24, 31 aug 2025
- 'Gluren bij de burenen' in Budel-Dorplein, N24, 18 aug 2025
- 100 jaar Philomenahoeve met combinatie van historie, beleving en film, N24, 10 aug 2025
- Oorlogsverhalen die nog altijd indruk maken, N24, 19 juli 2025
- 'Gluren bij de Buren' in Stevensweert, N24, 18 juli 2025
- Stormloop op kaartjes voor erfgoedtheater in de open lucht, N24, 12 juli 2025
- 'Gluren bij de Buren' in Beesel, N24, 6 juli 2025
- Erfgoedbeleving in openluchtbioscoop Landgoed Philomenahoeve, N24, 5 juli 2025
- Acht zomeravonden erfgoedbeleving in 'Gluren bij de Buren', N24, 14 jun 2025
- Nieuw licht op Jan Beerens, muzikale ambachtsman uit Budschop, N24, 8 jun 2025
- Tekeningenboek Gerard van Heugten vanaf 29 mei verkrijgbaar, N24, 25 mei 2025.
- Jaarlijkse contactdag Stichting Kruisen en Kapellen in de 'vlaaiestad' Weert, N24, 12 mei 2025
- Jaarlijkse contactdag Kruisen en Kapellen op 10 mei in Weert, N24, 4 mei 2025
- Het memoriekruis in Nederweert-Boeket herinnert aan de bevrijding (met Annelies Terium), N24, 3 mei 2025
- Simon van Roy (1627-1714), een Nederweerder bestuurder in woelige tijden, N24, 20 apr 2025
- Laatste uur geslagen voor 600-jarige locatie 'De Plucksack', N24, 30 mrt 2025
- Erfgoed en heemkunde | de Cultuurhistorische Zomer komt er weer aan, N24, 23 mrt 2025
- Nederweerder asielzoekers van vóór de sociale media, N24, 15 mrt 2025
- Belangstelling voor heemkunde en erfgoed bloeit volop, N24, 22 feb 2025
- De omgekeerde wereld van de Vastelaovondj, N24, 16 feb 2025
- Maagklachten?, Als al het andere niet helpt, N24, 26 jan 2025
- Een bisschoppelijk bezoek met een pikant randje, N24, 11 jan 2025

Digitaal magazine

Om aan de toenemende vraag naar informatie over de Nederweerder historie te voorzien, werden ook in 2025 weer vorderingen gemaakt met het publiceren van historische en archeologische via de cloud. Het totaal aantal publicaties op de website Academia bedraagt bijna 300. Dit digitale magazine over Nederweerts Verleden kent inmiddels 691 (gratis) geabonneerde lezers (2024: 664, 2023: 614; 2021: 465; 2020: 336; 2019: 210). Vanuit deze website kunnen de artikelen bekeken en eventueel gedownload worden. Het aantal (cumulatief over de jaren getelde) downloads in het kalenderjaar 2025 bereikte de 49612 (2024 47000; 2023: 43000; 2021: 32000; 2020: 11000). Zie:

<https://independent.academia.edu/AlfonsBruekers>

Overigens wordt de bibliotheeksite op Academia in 2026 bevroren omdat de publicaties vanaf dan op een eigen site www.showeerterland.nl worden gepubliceerd. Die site bevat veel meer functionaliteit (zoekfuncties en presentatiewijze) dan Academia terwijl de operationele kosten een stuk lager zijn.

The screenshot shows the Academia profile of Alfons Bruekers. The main content area displays a list of publications under the category 'Archeologie by Alfons W J Bruekers'. The publications include:

- Rapportage Nederweert (In 1939 besloten)
- Rapportage [aangevuld] (In oktober 1951)
- Rapportage Vuurmolen (Op de oostoever van de Zuid-Willemsvaart in Nederweert bevond zich in het midden van de 19e eeuw ...)

The sidebar on the left features 'Academics you may know' with profiles for Reinier W Akkermans, Henk Hermans, and Joke Jongeling. A dropdown menu is open, showing a list of 24 sub-categories such as 'Biografie, Genealogie En Familiegeschiedenis', 'Religie En Kerkgeschiedenis', and 'Rubbriek Van Nul Tot Nu'.

Overzicht van rubrieken op de website Academia

Presentaties en excursies

Presentaties

Met enige regelmaat worden door de Erfgoedgemeenschap op aanvraag historie-presentaties verzorgd voor groepen, particulieren (families) en zusterverenigingen. In 2025 werden acht lezingen en presentaties verzorgd in de plaatsen Nederweert, Nederweert-Eind, Weert en Eindhoven. De bezoekersaantallen varieerden van 15 tot 250 per evenement (gemiddeld 40).

Actuele lezingenonderwerpen staan hieronder. Voor meer info: contact@nederweertsverleden.nl

“Op de grenzen van het grafelijk gezag. De animositeit tussen Weert en Nederweert”

Twee lokale gemeenschappen in Nederlands-Limburg, het stadje Weert en het dorp Nederweert, bezitten sinds jaar en dag een gezonde animositeit ten opzichte van elkaar. In de moderne tijd uit zich dat bijvoorbeeld in de vorm van discussies over annexaties, hotels en industrieterreinen. Wie echter inzoomt, zal zien dat deze sentimenten feitelijk een lange geschiedenis hebben die al begon in de 16e eeuw.

“De reconstructie van ‘vlucht’ KF590A naar Berlijn”

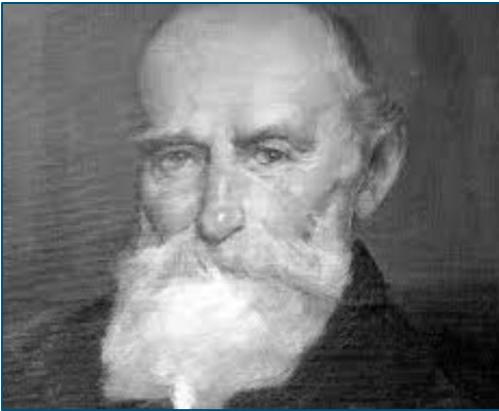
Het verhaal van de zoektocht naar een beroemd middeleeuws schilderij uit 1470 uit het Klooster St. Elisabeth in Nunhem. Daarop staat o.a. afgebeeld het oude kasteel van Weert, de Nijenborgh genaamd. Het schilderij ging raakte tijdens de IIe Wereldoorlog zoek. Volgens sommigen is het toen verbrand maar volgens anderen bevindt het zich momenteel in Oekraïne.

“De Fossa Peellandia. De oudste voorloper van de Zuid-Willemsvaart”

Niet te missen voor iedereen die het via Google Earth bekijkt. De kanalen Zuid-Willemsvaart, Noordervaart en Kanaal Wessem-Nederweert verdelen de gemeente Nederweert in vier kwarten. Zij vormen een kanalenkruis, met in het hart daarvan een in de aanloop naar de Tweede

Wereldoorlog zwaar gefortificeerd verdedigingseiland. De eerste voorbereidende kanaalwerkzaamheden blijken al te dateren uit de Tachtigjarige Oorlog. Door de toenmalige politieke en militaire situatie sneuvelden de plannen tot realisatie. De Fossa Peelandia werd gedeeltelijk aangelegd en eindigde vlak ten noorden van Ospel.

“Louis Kooken en het wonder van Eindhoven”

De Weerter timmermanszoon Louis Kooken (1867-1940) verhuisde op jonge leeftijd naar Eindhoven. Hij werd daar architect en zou een flink stempel drukken op de bouwkundige ontwikkeling van de stad Eindhoven en de regio daaromheen.

Ook in Weert (pensionaat St. Louis) en Nederweert (oude gemeentehuis tegenover de St. Lambertuskerk) liet hij zijn bouwkundige sporen na.

De architect had een sterke relatie met de onderneming Philips in Eindhoven, die behalve aan industriële activiteiten ook veel aandacht schonk aan sociale voorzieningen en huisvesting voor haar werknemers.

“Girl Power. De vrouwen in het leven van de graaf van Horne”

Twee geloven op een kussen, daar slaapt de duivel tussen. En ‘als de kat van huis is, dansen de muizen op tafel’. Die twee oude gezegden beschrijven eigenlijk precies het huwelijk van Filips de Montmorency en zijn echtgenote Walburgis van Nieuwenaar.

Aan het thuisfront, op het grafelijk kasteel in Weert, had hij het nodige te stellen. Als katholieke dienaar van de koning deelde hij het bed met zijn calvinistische echtgenote Walburgis, en het huishouden met zijn Lutherse moeder, Anna van Egmond. Zelf was hij veel van huis en dan hadden de beide dames in Weert vrij spel. Girl Power!

Verder worden in overleg ook presentaties verzorgd over ad hoc onderwerpen.

Excursies

Vele jaren verzorgt de SGN als onderdeel van de Erfgoedgemeenschap diverse rondleidingen, wandel- en fietsexcursies voor heemkundig geïnteresseerden, verenigingen, familiereünies enz.

- Monumentenexcursie: ruim twee uur durende wandeltocht door de kern van Nederweert.
- De Tweede Wereldoorlog: fietstocht met uitleg langs alle bekende en onbekende relictten uit de woelige oorlogsgeschiedenis van Nederweert.
- Vluchtelingenroute: wandelexcursie langs locaties waar vanaf de late middeleeuwen tot in de Ite WO vluchtelingen van allerhande pluimage zich verborgen hielden.
- Budschopexcursie: ruim twee uur durende wandeltocht door Budschop.

Helaas zag SGN zich enkele jaren geleden naar aanleiding van een interventie door het gemeentebestuur genoodzaakt om de monumentenexcursie in de kernen van Nederweert en de Budschop na ruim tien jaar te stoppen. Dat geldt niet voor de fietsexcursie:

- Ontdek Schoor, Roeven en Kraan: fietstocht met bezoek aan plekken van cultuurhistorische betekenis in de zuidelijke buurtschappen van Nederweert. Met inbegrip van het gebied van de kanalenkruising, Peel-Raamstelling, Eind en de Mildert.

In 2025 werden lezingen en excursie gehouden voor onder andere: Veldeke Weert, Meet & Meal, Sociëteit Amicitia, Landgoed Philomenahoeve, Technische Universiteit Eindhoven, Aldenborgh, woningvereniging Woonik en particuliere gezelschappen. Ook werd medewerking verleend aan een oorlogspresentatie voor de cliënten van zorgboerderij De Mildert.

Monumentenexcursies en lezingen. Foto's: archief SGN, Nederweert24 en De Aldenborgh.

Onderzoek

Sinds enkele jaren heeft STRABO een aantal onderzoeksthema's opgestart die betrekking hebben op de problematiek binnen het gemeentelijke cultuurhistorisch beleid en de uitvoering daarvan, zowel in het verdere verleden als in recente jaren. Voorbeelden zijn de publiek-private samenwerking tussen gemeentebestuur en oud- bestuurders, de toegenomen juridisering van de burgerparticipatie en de veronachtzaming van de gemeentelijke erfgoedzorgplicht bij monumenten en archeologische objecten, door het gemeentebestuur van Nederweert. Voor de samenwerking was het zeker niet gunstig dat de gemeente binnen het tijdsbestek van één jaar drie opeenvolgende erfgoedbeleidsmedewerkers zag komen en gaan. Ook de afstoting van het Nederweertse gemeentearchief (1525-1990) naar de buurgemeente Weert baart zorgen over het historisch bewustzijn van het gemeentebestuur.

Wegens gebrek aan medewerking vindt veel onderzoek plaats op grond van de Wet Open Overheid. Het nadeel daarvan is echter dat het langdurend is en vaak tot geanonimiseerde ('gezwarte') informatieverstrekking leidt, met weinig waarde voor het onderzoek. Ook blijkt de afhandeling van de Woo-verzoeken stevast tot aanzienlijke vertragingen aanleiding te geven. Daarnaast was in enkele gevallen in 2023 en 2024 pijnlijk duidelijk geworden dat cruciale bestanddelen van papieren en emailarchieven van het gemeentebestuur van Nederweert niet bewaard zijn gebleven, althans 'niet vindbaar' leken te zijn. Ook in 2025 was dat opnieuw het geval. Het Interbestuurlijk Toezicht van het Provinciebestuur Limburg heeft de kwestie van de Nederweertse archiefzorg sindsdien in onderzoek en betreft deze problematiek in haar jaarlijkse auditprogramma.

Verder werd medewerking verleend aan twee Amsterdamse onderzoekers in een onderzoeksproject naar het leven van de legendarische A. Velter ('Flats Toon') in de eerste helft van de 19^e eeuw en de dames in zijn leven. Onderdelen daarvan waren raadpleging van nog niet geheel openbare oorlogsarchieven, lokale Nederweertse archieven, DNA-onderzoek en oral history.

Links: A. Velter ('Flats Toon'), foto archief SGN. Rechts: Wet Open Overheid (foto: internet).

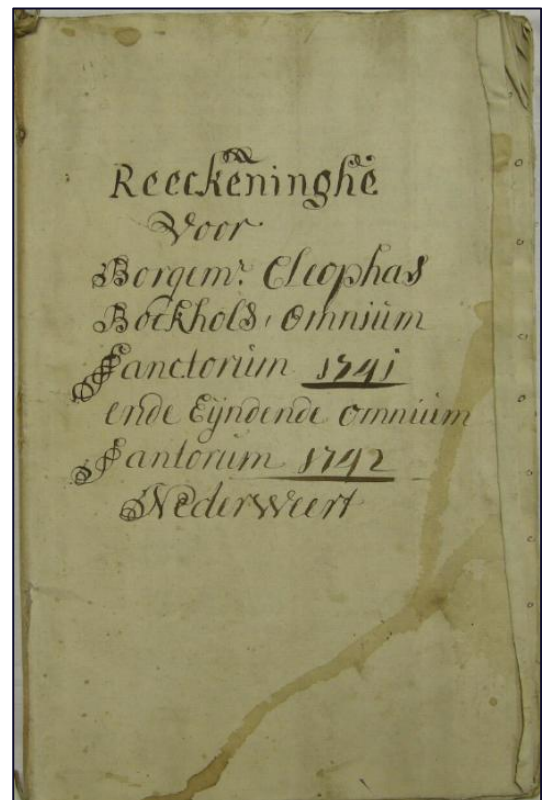
Meerjarige projecten

Tijdmachine Nederweert

Dit project (gestart in 1985) is gezien de grote omvang een meerjarenplan en behelst de ontwikkeling van een digitale database met de bewoningsgeschiedenis van ongeveer maar liefst 1598 huizen, boerderijen en belangrijke percelen in Nederweert. Dit bestand beslaat een ononderbroken reeks gegevens van 1550-1990 (in sommige gevallen reeds vanaf 1475). Op basis van deze database kan men per gebouw of perceel een virtuele tijdreis maken langs bewoners en gebeurtenissen gedurende een periode van ruim vijf eeuwen. Vandaar de projectnaam 'Tijdmachine Nederweert'.

De database is gebaseerd op de eerste kadastrale gegevens van 1811. In voorgaande jaren zijn vrijwel alle (ca. 12.000) onroerendgoed-transacties uit de periode 1550-1800 geïndexeerd en gekoppeld aan de kadastrale kaart van Nederweert. Ook werd het Nederweerder hoofdbewonersregister van 1950-1990 grotendeels geïndexeerd en – voor wat betreft de jongste gegevens binnen de grenzen van nieuwe privacywetgeving – gekoppeld aan de overzichtbestanden. Ook zijn alle notariële acten van Nederweert uit de periode 1725-1795 gekoppeld aan de kadastrale kaarten ('georefereren' noemt men dat). In 2025 werd de volledige reeks uiterst gedetailleerde burgemeestersrekeningen van Nederweert (periode 1578-1800) getranscribeerd, gegeorefereerd en gekoppeld aan de Tijdmachine. Op dit moment is de reeks 1800-1839 onderhanden, waarna nog de periode 1840-1940 gaat volgen. De tienduizenden posten uit deze vrijwel ononderbroken reeks rekeningen bevatten buitengewoon interessante details over het dagelijks leven van de Nederweerder inwoners en de locaties waar zij leefden.

Het doel is om de database deze historische gegevens t.z.t. gebruiksvriendelijk te ontsluiten via een website voor het grote publiek, waarbij aangesloten wordt op de recente landelijke ontwikkelingen op dit gebied. Tot het beschikbaar komen daarvan worden vragers en onderzoekers natuurlijk reeds bediend via facebook en de website van de SGN en via email. Hiervan wordt veelvuldig gebruik gemaakt. Het begrip 'Tijdmachine Nederweert' begint inmiddels een bekend fenomeen te worden. In 2026 start de ontwikkeling van een website om al deze gegevens laagdrempelig toegankelijk te maken voor belangstellenden.

Titelpagina van een oude burgemeestersrekening. Bron: RHCL.

Marketing

Webshop

Vanaf 2021 wordt door de SGN restanten van haar uitgaven uit de boekenserie Nederweerts Verleden tegen vriendelijke prijzen worden aangeboden aan gegadigden die hun verzameling wensen compleet te maken. Zie <https://shop.nederweert24.nl/nederweerts-verleden/>.

Inmiddels is de voorraad vrijwel uitverkocht. De inkomsten uit deze verkoop worden aangewend voor de bureaunkosten van de Erfgoedgemeenschap Nederweert.

Ook het in 2025 verschenen boek 'De Ospelse Locht' werd hoofdzakelijk via de webshop en de lokale boekhandel BRUNA verkocht en was in luttele weken totaal uitverkocht. Verder worden ook e-books verkocht, zoals het populaire e-Book 'Wie, Wat, Wanneer in Nederweert' met daarin alle bekende gegevens uit 40 jaar onderzoek naar Nederweertenaren en hun beroep tussen 1400 en 1800 (soms ook jonger). Het perfecte naslagwerk voor stamboomonderzoeker.

Gemakkelijk shoppen in Nederweert! | MIJN ACCOUNT | LOG OUT

Shop24 SHOP24 HORECA WINKELS OVER SHOP24 CONTACT

Nederweerts Verleden

Sort By: Standaard sortering

ACTIE

Boek: Conflict en Harmonie €27.50 €19.50

Boek: De Kerk in het Midden. €27.50 €19.50

Boek: Doorsneden Land €27.50 €19.50

Boek: Mensen, Macht en Middelen €27.50 €19.50

ACTIE

Boek: Nederweert door het oog van... €29.50 €19.50

Boek: Schoor, Roeven en Kraan €27.50 €19.50

E-book: De crashes van de Franse ... €10.00 €5.00

PRODUCTCATEGORIEËN

- geschiedenis
- heemkunde
- luchtvaartgeschiedenis
- Tweede Wereldoorlog

Webshop van SGN op shop24.nederweert.nl

Jaaroverzicht

In chronologische volgorde

VLUCHTELINGEN

Maart 2025

In maart 2025 werden de gemoederen in Nederweert nogal bezig gehouden door de onverwachte aankondiging van de vestiging van een tijdelijk asielzoekerscentrum in Nederweert. De boze en soms ongenueanceerde reacties via de social media op de komst waren niet van de lucht.

Op 15 maart wijdde de SGN via de lokale media en facebook aandacht aan parallele gebeurtenissen uit het nog niet zo verre verleden. Dat betrof de evacuaties van de vluchtende Nederweertse bevolking in 1940 en 1944 en de parallellen met de tegenwoordige tijd. De titel van het artikel luidde 'Nederweertse asielzoekers van vóór de social media'. Ook dit artikel mocht zich verheugen in ruime belangstelling van anonieme 'toetsenbordriders'.

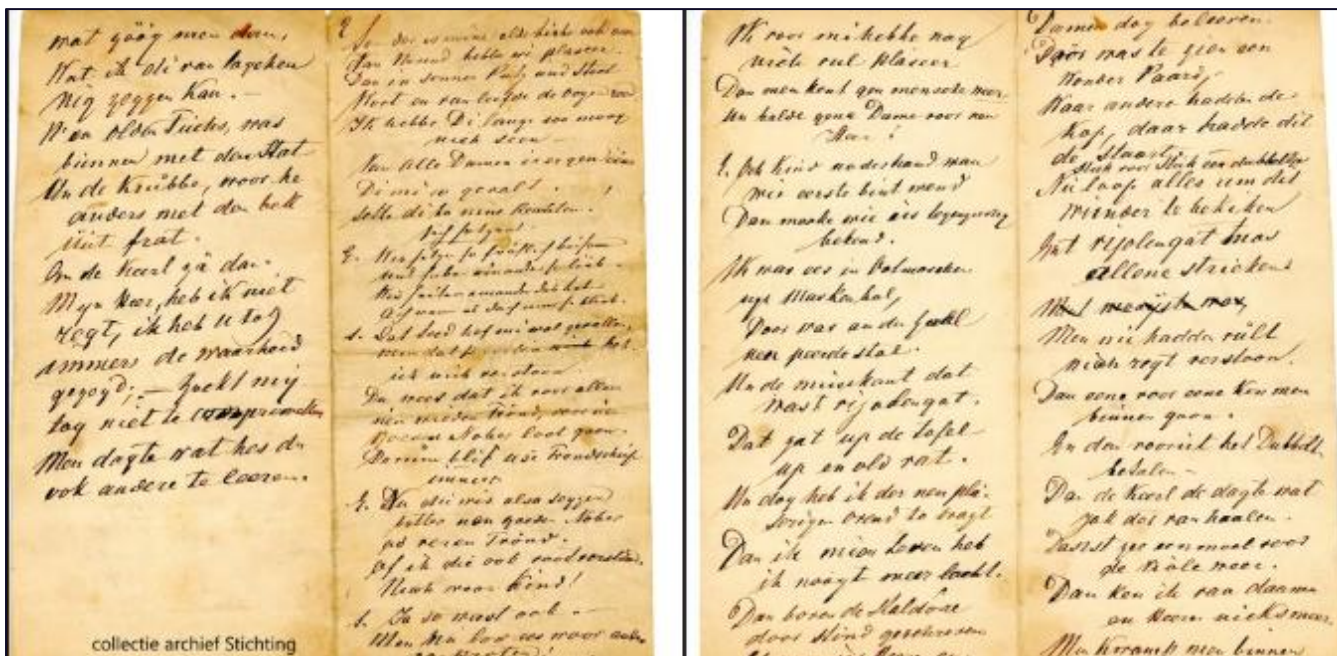
Aankondiging van een historisch artikel over asielzoekers. Foto: SGN.

TAALKUNDIG MYSTERIE

Maart 2025

Door een schenking kwam de SGN in het bezit van een handgeschreven dialecttekst, uit omstreeks 1820-1850. Dat is alleen al vanwege de ouderdom een zeldzaamheid. De tekst, een gedeeltelijke tweespraak, is in een dialect dat vermoedelijk uit een aan Duitsland grenzende regio afkomstig is.

Daarop wijzen woorden als Fuchs (vos), Damen (dames) maar de tekst bevat ook veel Nederlandse woorden en begrippen. De grote vraag was wie de tekst kon toewijzen aan een bepaalde regio, stad of dorp. Ondanks tal van reacties leidde de oproep helaas niet tot het antwoord op de zoektocht.

Deel van de mysterieuze dialecttekst. Foto: SGN.

HART VOOR LEVEROY

April 2025

De initiatiefnemers van de restauratie van het H. Hartbeeld bij de kerk van Leveroy werd vanuit de Erfgoedgemeenschap Nederweert een klein beetje geholpen door te adviseren over cultuurhistorische en subsidietechnische aspecten van hun project. Op 17 april werd het gerestaureerde beeld, technisch verzorgd door de firma Utens in Echt, weer teruggeplaatst.

Dankzij financiële bijdragen van de Provincie Limburg, het Bisdom Roermond en diverse particulieren kon dit mooie project gerealiseerd worden. De initiatiefnemers lieten weten dat pogingen om van de gemeente Nederweert subsidie te krijgen waren gestrand omdat het College van B&W het beeld formeel niet als monumentaal zag. Dit in tegenstelling met de H. Hartbeelden van Ospel en Nederweert die in de afgelopen jaren ook gerestaureerd werden. Daarom extra hulde aan de Leveroyse inwoners.

Het H. Hartbeeld van Leveroy wordt na restauratie teruggeplaatst. Foto: Nederweert24.

WAS GETEKEND

Mei 2025

Het boek 'Was getekend, gemeente Nederweert' met 250 pentekeningen van de hand van de virtuoze en zeer productieve pentekenaar Gerard van Heugten werd op 22 mei 2025 ten doop gehouden in Pand Siem. Een van de laatste handelingen in dit oudste café van Nederland, voordat de zaak gesloten zou worden.

De Erfgoedgemeenschap Nederweert adviseerde bij de totstandkoming van het boek en Alfons Bruekers schreef het voorwoord in Gerard's boek. Het boek betreft markante historische plekjes en gebouwen in de gemeente Nederweert. Het werd geproduceerd door Drukkerij Van Deursen en was een groot succes. Gerard van Heugten voorziet met grote regelmaat de social media-berichten van de Erfgoedgemeenschap van prachtige pentekeningen.

Auteur/tekenaar Gerard van Heugten, met Oscar Ellerbrak de vormgever van het fraaie boek en Alfons Bruekers (schrijver van het voorwoord). Foto's: Nederweert24.

KUIEREN DOOR VLAAIENSTAD WEERT

Mei 2025

Tijdens een zonovergoten 10^e mei 2025 organiseerde de Erfgoedgemeenschap Nederweert de jaarlijkse contactdag voor de leden en sympathisanten van de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg, m.m.v. de Stadsgidsen Weert.

In drie groepen verdeeld en voorzien van moderne audio-hulpmiddelen volgde voor de deelnemers een cultuurhistorische verkenning van de Weerter binnenstad. En dat hebben de deelnemers geweten: deskundige en enthousiaste gidsen, prachtige en humorvolle verhalen, een stevige tred en toch wel wat meer kilometers dan je in zo'n compacte binnenstad zou verwachten.

Letterlijk en figuurlijk werd stilgestaan bij de St. Martinuskerk, het Birgittinessenklooster in de Maasstraat, even binnengewipt in het gemeentemuseum en werd er geflaneerd door het fraaie Kasteelpark Nijenborgh. Op het eind was er nog een nazit bij 'Antje van de Statie' met een korte film over de Weerter stadshistorie, een drankje en een dankwoord van de voorzitter van de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg. Tegen de klok van zes togen alle deelnemers, een mooie ervaring rijker, weer naar huis.

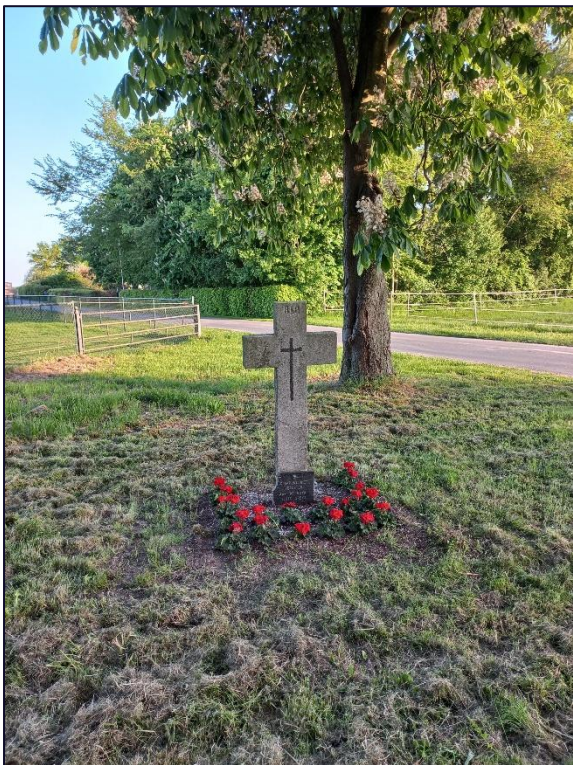
Foto's: Alfons Bruekers.

HERINNERING AAN DE BEVRIJDING

Mei 2025

Annelies Terium schreef als gastacteur in de serie Vizion op Nederweert een artikel over het memoriekruis van Boeket. Dat staat bij de plaats waar de graven waren van de eerste Britse bevrijders van Nederweert die in 1944 sneuvelden door oorlogshandelingen.

Na de vrede werd er destijds, door de buurt bij de graven, een herdenkingskruis geplaatst. Uiteindelijk werden de lichamen herbegraven op de Nederweerder oorlogsbegraafplaats (in de volksmond: het Engels kerkhof) maar het kruis bleef staan. Vaak werd het bezocht door nabestaanden van Scots Greys maar door de jaren heen verwilderde de omgeving helemaal en werd het een doorn in het oog van de buurtgenoten. Tijdens een bijeenkomst van de buurtvereniging Boeket werd het plan opgepakt om een verzoek in te dienen bij de gemeente om het op te knappen. Inmiddels is het opgepakt door de gemeente en ligt het kruis en de omgeving er weer mooi bij.

Links de huidige en boven die van kort na de oorlog. Foto's: Archief Annelies Terium.

WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Juni 2025

Naar aanleiding van het 100-jarig jubileum van de Nederlandse Dendrochronologische Vereniging in 2024 verscheen in juni 2025 een uitvoerige publicatie van Jos Bazelmans over historische en prehistorische houtvondsten uit heel Nederland.

De dendrochronologie is de wetenschap die zich bezig houdt met de analyse van jaarringen in hout om zo te komen tot datering van de ouderdom. In de publicatie werd onder andere gebruik gemaakt van eerdere publicaties uit 2017 en 2024 van de Erfgoedgemeenschap Nederweert, over de zogenaamde 'Reuzenboom' uit Ospel uit de jaren '50 van de vorige eeuw.

Figuur 2. Weert (Limburg), 1950. 'Reuzenboom' uit de Ospelse Peel (Collectie gemeente-archief Weert, nr. C.ST.90) (Bruekers 2017). Onlangs is de boom 14C- gedateerd: 424-537 na Chr. (Bruekers 2017 en 2024).

Arbor Vitae

Oud hout op waarde geschat – De mogelijkheden van interdisciplinair onderzoek aan subfossiel hout

© 11 Juni 2024 ▲ Prof. Dr. Jos Bazelmans ■ Een reactie plaatsen

Inleiding

Al eeuwenlang worden in de Nederlandse bodem bomen aangetroffen die vele duizenden jaren oud zijn. In de meeste gevallen gaat het om Dennen en Eiken. Ze zijn in veen, zand of klei bewaard gebleven doordat ze zich altijd onder de grondwaterspiegel bevonden. Zuurstof kon zo niet toetreden en rot door de werking van bacteriën en schimmels bleef uit. In Nederland staat het van oudsher bekend als veenhout, grondhout of leen- of kienhout¹. In deze bijdrage wordt het subfossiel hout genoemd.² In de 17de tot en met de 20ste eeuw werd het in grote hoeveelheden aangetroffen tijdens de agrarische bewerking en ontginning van venen in West-Nederland, Friesland en Drenthe en de Peel (fig. 1 en 2). Er was een aanzienlijke markt voor omdat het uitstekend geschikt was als meubelhout³, bouwhout⁴, scheepshout⁵ en als brandhout.⁶ Oude harsrijke Dennen uit de Drents-Friese venen brandden fel en konden daardoor in arme huishoudens voor verlichting zorgen.⁷ Tegenwoordig is kienhout door het geringe aanbod kostbaar. Takken zijn geliefd bij mensen met een aquarium; het zakt meteen naar de bodem en vormt daar een decoratief element. Dikke stammen vinden aftrek bij kunstenaars⁸ en meubelmakers. Zo verwerkt een Duitse fabrikant het als fineer in haar duurste inbouwkeukens. Subfossiele bosresten zijn echter ook van grote waarde voor het daterende jaarringonderzoek (dendrochronologie). Ze vormen samen met door mensen verwerkt hout uit een bouwhistorische of archeologisch context de basis voor de bouw van zogeheten jaarringkalenders.⁹ Daarnaast spelen ze een grote rol in de studie van klimatologische en hydrologische ontwikkelingen en geven ze een beeld van de ontwikkeling van het natuurlijk landschap, en soms ook van de menselijke invloed daarop.¹⁰ Structurele zorg voor dit aardkundige erfgoed ontbreekt echter in Nederland.¹¹ In deze bijdrage worden drie recente vondsten van oude bosresten gepresenteerd en wordt de wetenschappelijke potentie ervan aangetoond.¹² Hieronder volgt eerst een overzicht van de lange geschiedenis van het Nederlandse onderzoek van deze bosresten. Het laat zien dat ze in de 20ste eeuw lange tijd niet de aandacht hebben gekregen die ze verdienen.

Verwijzingen naar de Nederweerder publicaties over de 'Reuzenboom' uit Ospel. Foto's: internet.

HISTORIE, BELEVING EN FILM

Augustus 2025

Op de kop af 250 belangstellenden waren er op af gekomen. Allemaal voorzien van een eigen stoeltje en versnaperingen. Sommigen waren te voet, anderen per fiets en velen met de auto. Om elkaar op de prachtige zomeravond van 9 augustus te ontmoeten in een groene oase in de Houtsberg. Aanleiding was de 100e ‘verjaardag’ van de fraaie Philomenahoeve. Flip en Wendy Schreurs, de eigenaren van Landgoed Philomenahoeve, hadden het originele plan opgevat om de gemeenschap daar in mee te laten vieren. In samenwerking met de Erfgoedgemeenschap Nederweert.

Na een welkomstwoord door Flip Schreurs gaf Alfons Bruekers een inleiding over de historie van de Philomenahoeve en de historische grond onder de voeten van het publiek. Want 11.000 jaar geleden was op deze plek al een kampement van prehistorische jagers en verzamelaars. Ook in de Tweede Wereldoorlog werd hier geschiedenis geschreven, toen in de omgeving onderduikers en op de Philomenahoeve zelf Joden waren verborgen. Wat je noemt een plek met geschiedenis!

Dat alles diende als voorprogramma voor de film als erfgoedbeleving in de buitenlucht bij de historische Philomenahoeve. Toen de zon rond tien over negen eindelijk onder ging, startte het

hoofdonderdeel van het programma: de vertoning van de film 'Aber der Kirche passiert nichts' van het cineastenduo Peter Crins en Peter Hermans.

Is het grote publiek in Nederweert te porren voor een combinatie van erfgoed, beleving en storytelling? Het antwoord mag duidelijk zijn: Jazeker, dat is op deze manier voor iedereen een feest! Het 250-koppige publiek luisterde en keek ademloos en muisstil naar het epos van Crins en Hermans van tweemaal 70 minuten. Bij de aftiteling kregen de filmmakers en organisatoren van de avond dan ook een geweldig applaus. Er werd nog lang doorgepraat over deze prachtige combinatie van historie, beleving en film.

Foto's: Nederweert24.

SCHOOR, ROEVEN EN KRAAN

September 2025

Het voert te ver om alle lezingen en excursies uit het afgelopen jaar ten tonele te voeren in dit jaarverslag. Eentje dan toch. Dat was de fietstocht voor de leden van de familie Peters in het kader van hun jaarlijkse familiedag. Die voerde langs de vele historische bezienswaardigheden van de kanalenkruising en Peel/Raamstelling en het buitengebied van Schoor, Roeven en Kraan.

Bij alle excursies en presentaties door de Erfgoedgemeenschap in 2025 werden in totaal 544 deelnemers geteld.

Familie-excursie fam. Peters. Foto's: Erfgoedgemeenschap Nederweert.

BOEK MET EEN SPAANS TINTJE

September 2025

De officiële presentatie van het tiende boek van de SGN, getiteld ‘De Ospelse Locht. Wel en wee rond de verdwenen poort van Nederweert’ vond plaats op 10 september in Weert. Het gaat over de geschiedenis van de Lochtstraat in Ospel en meer in het bijzonder van de omgeving van het wooncomplex De Peelwachter aldaar. Het vertelt de pas recent ontdekte en nog nooit eerder gepubliceerde geschiedenis van Nederweert.

Het verhaal van de Lochtstraat en de Peelwachter begint met de Spanjaarden en de Spaanse gouverneur in de tijd van de Tachtigjarige Oorlog. Dat was dan ook de reden dat het eerste exemplaar van het boek werd uitgereikt aan Joaquín Durán Garach, cultureel attaché van de Spaanse ambassade in Den Haag en anderen die actief zijn in de Spaans-Nederlandse betrekkingen. Zoals bijvoorbeeld Jan Joosten, president van Circulo Cervantes uit Maastricht.

De ontvangst vond – met veel dank aan de fam. Scheijmans - plaats in de prachtige binnenhof van kasteel Nijenborgh in Weert en werd ook bijgewoond door vertegenwoordigers van erfgoedorganisaties uit Nederweert en Weert.

Deken Jack Honings van de St. Martinuskerk leidde het gezelschap rond in 'zijn' kerk. In een Dan Brown-achtige sfeer werd daar de beroemde zilveren 'Spaanse kelk' uit 1601 getoond. Ooit een geschenk van de Spaanse soldaten omdat ze vanwege de strubbelingen in o.a. Nederweert heel wat goed te maken hadden.

Impressies van het boek en van de boekuitreiking in Weert. Foto's: Sandra Kessels, Drukkerij van Deursen en Alfons Bruokers.

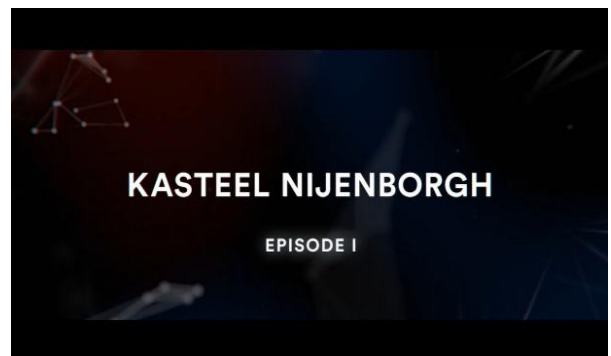
EXPEDITIE KASTEEL NIJENBORGH

September 2025

Een prachtige film van Mosasaurus Film Productions over de geschiedenis en het archeologisch onderzoek van het Weerter kasteel Nijenborgh. Op 25 september was dan eindelijk de langverwachte première in een goedgevulde zaal van bioscoop Gotcha in Weert. Het was de moeite van het wachten alleszins waard.

De film is een geslaagd en mooi voorbeeld van een eigentijds erfgoededucatieproject voor scholieren. En een stijlvolle afsluiting van een geslaagd erfgoedproject in Gemeente Weert. De Erfgoedgemeenschap Nederweert had meegewerkt aan deze gedramatiseerde productie in de vorm van tekstbijdragen in het script, historische achtergrondinformatie en een kleine bijdrage als filmacteur.

Bekijk de hele film via: <https://www.youtube.com/watch?v=dnYCXSu7yo8&t=189s>.

Stills uit de documentaire van Mosasaurus.

NEDERWEET KWIS 2025

September 2025

Inmiddels een mooie traditie: voor de zesde editie van de alom geprezen Nederweeter kenniskwis Nederweet ('de leukste en gezelligste kwis in Nederweert'), werden door de Erfgoedgemeenschap Nederweert ook dit jaar weer diverse historische vragen aangeleverd om de deelnemers zich hun tanden in te laten zetten.

Nederweetkwis 2025. Foto's: nederweet.nl.

BOURGONDIËRS IN LIMBURG

Oktober 2025

In het Limburgs Museum in Venlo startte op 4 oktober de zeer succesvolle tentoonstelling 'Bourgondiërs in Limburg'. De Erfgoedgemeenschap Nederweert leverde een kleine bijdrage in de vorm van de realisatie van de in het oog springende openingsfoto van de expositie.

Dat betrof de beroemde afbeelding van de zogenaamde Memorietafel van Weert uit omstreeks 1470. Het eigenlijke schilderij is verloren gegaan maar op basis van een oude zwart-witfoto en beschrijving is een ingekleurde reconstructie gemaakt. Dat was een project van leden van de Erfgoedgemeenschap Nederweert te weten Kaj Grichnik, Peter Korten en Alfons Bruekers, samen met Duitse en Britse kunsthistorici.

Jacob I van Horne beeldt hier zijn vrouw Johanna van Meurs, zijn kinderen én kastelen af.
Jacob I of Horne is depicted here with his wife Johanna of Moers, their children and their castles.

ca.1470
MEMORIETAFEL VAN JOHANNA VAN MEURS
COMMEMORATIVE PANEL OF JOHANNA OF MOERS

Maker onbekend, Gelderse school |
Creator unknown, Guelders School
Back End Media; in opdracht van |
commissioned by Alfons Bruekers,
Kaj Grichnik & Peter Korten, met advies
van | advise by Lorne Campbell &
Stephan Kemperdick

Reconstructie van verloren schilderij |
Reconstruction of a lost painting

WELKOM IN DE 15E EEUW
WELCOME TO THE 15TH CENTURY
1:00 MIN

Entree van de tentoonstelling in het Limburgs Museum. Foto's: Erfgoedgemeenschap Nederweert.

NIEUWE NAAMGEVING CARISPLAN

Oktober 2025

Erfgoed beleefbaar maken, zoals bijvoorbeeld in de naamgeving van gebouwen, is een mooie manier van ‘storytelling’ over je eigen geschiedenis. Het draagt bij aan een gevoel van identiteit en houdt ons gezamenlijk historisch geheugen in stand.

Vooruitkijken zonder vergeten terug te blikken naar je roots als gemeenschap. Dat vond ook Woningvereniging Woonik in samenwerking met de Erfgoedgemeenschap Nederweert.

Maandagmiddag 13 oktober werd de opening van het woonproject Carisplan gevierd met een feestelijke borrel voor bewoners. Directeur-bestuurder Paul Sebregts van Woonik opende met een welkomstwoord, waarna Alfons Bruekers van de Erfgoedgemeenschap Nederweert een bijzondere onthulling deed: de twee appartementengebouwen van Carisplan hebben een naam gekregen. Elk met een eigen verhaal. De naamgeving is tot stand gekomen na een zorgvuldig onderzoek in de lokale archieven.

Het gebouw aan de Mgr. Kreijlmanstraat (dorpszijde) heet voortaan Kwantenhuys. Op deze plek stond ooit een bijzonder oud huis, al in 1599 in de archieven genoemd. Het huis heette ‘Het Alde Kwantenhuys’. Het andere gebouw, aan de Harrie Carisstraat (kanaalzijde), kreeg de naam ‘Hooghuis’. Op deze plek stond sinds 1710 een huis met die naam van smid Joost Geuns.

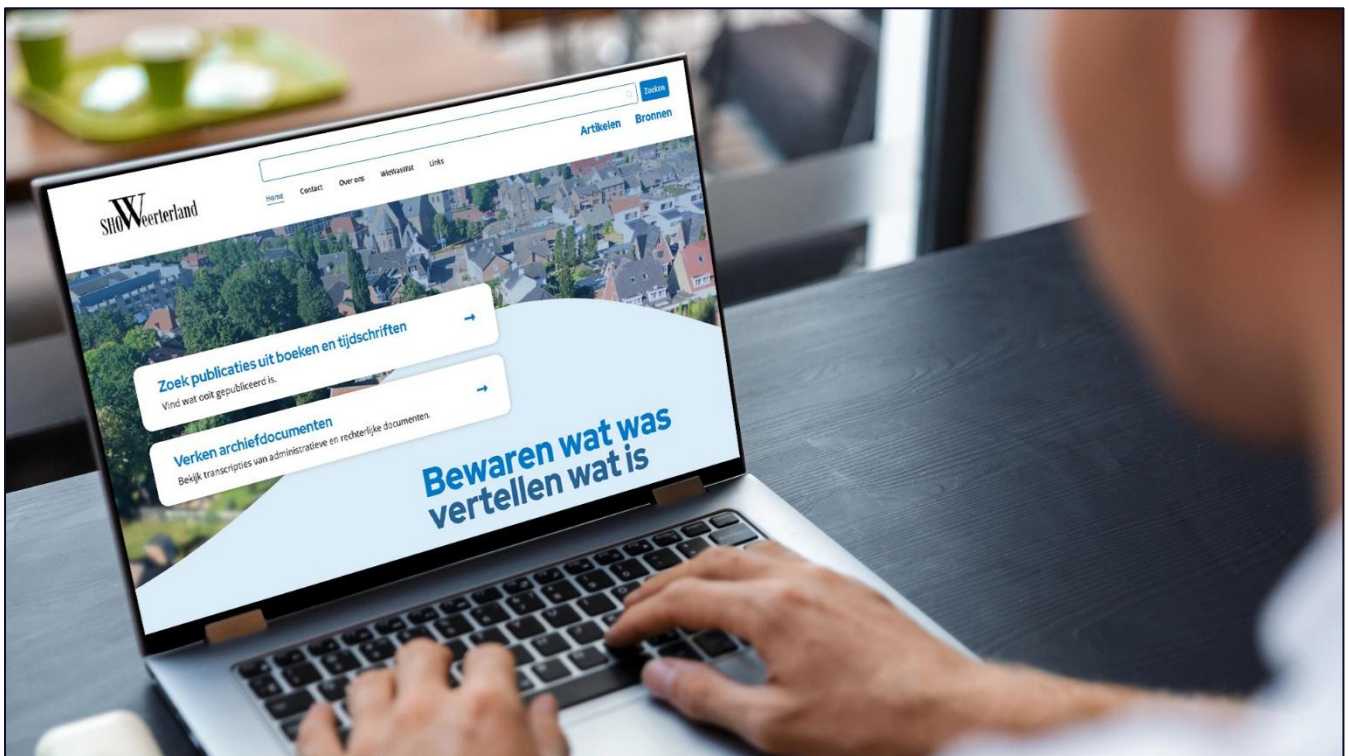
Foto's van de onthulling van de nieuwe gebouwnamen. Foto's: Nederweert24 en WOONIK.

WEBSITE SHOWEERTERLAND

November 2025

Stel u eens voor: alle verhalen, alle boeken, alle artikelen die ooit over de geschiedenis van Nederweert en Weert zijn geschreven... samengebracht op één plek. Eeuwen aan herinneringen, onderzoek en passie over onze eigen geschiedenis met een paar muisklikken toegankelijk. De nieuwe website www.showeerterland.nl zorgt ervoor dat die wens werkelijkheid is geworden. De officiële lancering vond plaats tijdens de diploma-uitreiking van de Cursus Weerterlogie van De Aldenborgh in Weert, op de locatie Cwartier in de Beekstraat.

Waarom is dat belangrijk? Omdat geschiedenis niet alleen gaat over het verleden, maar ook over wie wij vandaag zijn. Het vertelt ons waar we vandaan komen, hoe onze gemeenschap zich heeft gevormd, en welke lessen we kunnen meenemen naar de toekomst. Onder het motto: Bewaren wat was, vertellen wat is. Tot nu toe waren die verhalen versnipperd: in archieven en in boekenkasten. Vanaf vandaag zijn ze digitaal toegankelijk voor iedereen: amateurs, heemkundeliefhebbers, onderzoekers, scholieren, en nieuwsgierige inwoners.

De ontwikkeling van de website werd mede mogelijk gemaakt door: Nederweert24, Drukkerij van Deursen, De Aldenborgh, Stichting Geschiedschrijving Nederweert en een aantal particuliere begunstigers. De site is een initiatief van Siem Peters, Leo Kursten en Alfons Bruekers, opererend

vanuit de Stichting Historisch Onderzoek Weert[erland], kortweg de SHOW onder auspiciën van de Erfgoedgemeenschap Nederweert.

Zoek publicaties uit boeken en tijdschriften
Vind wat ooit gepubliceerd is. →

Verken archiefdocumenten
Bekijk transcripties van administratieve en rechterlijke documenten. →

Bewaren wat was vertellen wat is

Recent gebruikte zoekopdrachten

Aldenborgh
John Vercauteren
Piet Hermans
Tubée
memorietafel
de heren van horn, altena
Sebastiaankapel

Wis selectie

Archeologie

- ▼ Graven van Horn, heren van Weert en Nederweert (tot 1541)
 - Hornes, algemeen
 - Erfgoed, kunst, heraldiek en numismatiek
 - Heerlijkheid, vanaf 1450 graafschap Horn
- Heerlijkheden Weert, Nederweert en Wessem (1541-1795)
- Bestuur en rechtspraak
- Bevolking
- Kloosters en congregaties
- Kerkgenootschappen
- Kruisen en kapellen
- Begraafplaatsen (Christelijk)
- Kerkgebouwen
- Revoluties en oproeren
- Oorlogen en belegeringen
- Economie, nijverheid en industrie
- Onderwijs

'De Hornes, hun gebrandschilderde ramen in Luik, Shrewsbury en Lichtfield.'

Auteurs: Emile Haanen
Herkomst: De Maasgouw. Tijdschrift voor Limburgse geschiedenis en oudheidkunde 124 (2005) 83-93.
Samenvatting: Een beschrijving van glasramen van graaf Jacob III, graaf Jan en Margaretha van Hornes, oorspronkelijk geschenken aan de abdijen van Luik, Munsterbilzen en Herkenrode. Tevens wordt verklaard waarom een tweetal glasramen in Shrewsbury hier te lande ten onrechte aan de Hornes werden toegeschreven.
[Download PDF](#)

'De grenspaal bij "de Oude Molenstat" van Hugten.'

Auteurs: Jac. Biemans
Herkomst: Nederweerts Verleden, Doorsneden Land (Nederweert 1989) 109-122.
Samenvatting: Een eeuwenoude grenspaal op de plek waar voorheen vier gemeenten aan elkaar grensden, herinnert aan een middeleeuwse situatie, toen zich hier in de buurt de watermolens van Huchten bevond.
[Download PDF](#)

'Kazuifel van Jacob I van Horne'

Auteurs: N.N.
Herkomst: P. le Blanc, W. van Giersbergen e.a.: Catalogus museum Jacob van Horne Weert (Weert 1986) 54.
Samenvatting: Kunsthistorische beschrijving van het uit ca. 1480 daterende kazuifel van Jacob I

[Terug naar homepage](#)

Filter op onderwerp U bevindt zich hier: Artikelen

Wis selectie

- Archeologie
- Graven van Horn, heren van Weert en Nederweert (tot 1541)
- Heerlijkheden Weert, Nederweert en Wessem (1541-1795)
- Bestuur en rechtspraak
- Bevolking
- Kloosters en congregaties
- Kerkgenootschappen
- Kruisen en kapellen
- Begraafplaatsen (Christelijk)
- Kerkgebouwen
- Revoluties en oproeren
- Oorlogen en belegeringen
- Economie, nijverheid en industrie
- Onderwijs
- Cultuur en recreatie

Lijstweergave **Kaartweergave**

Foto's: Nederweert24, Jack Duijf, SHOW.

Bezoek de website via: www.showeerterland.nl

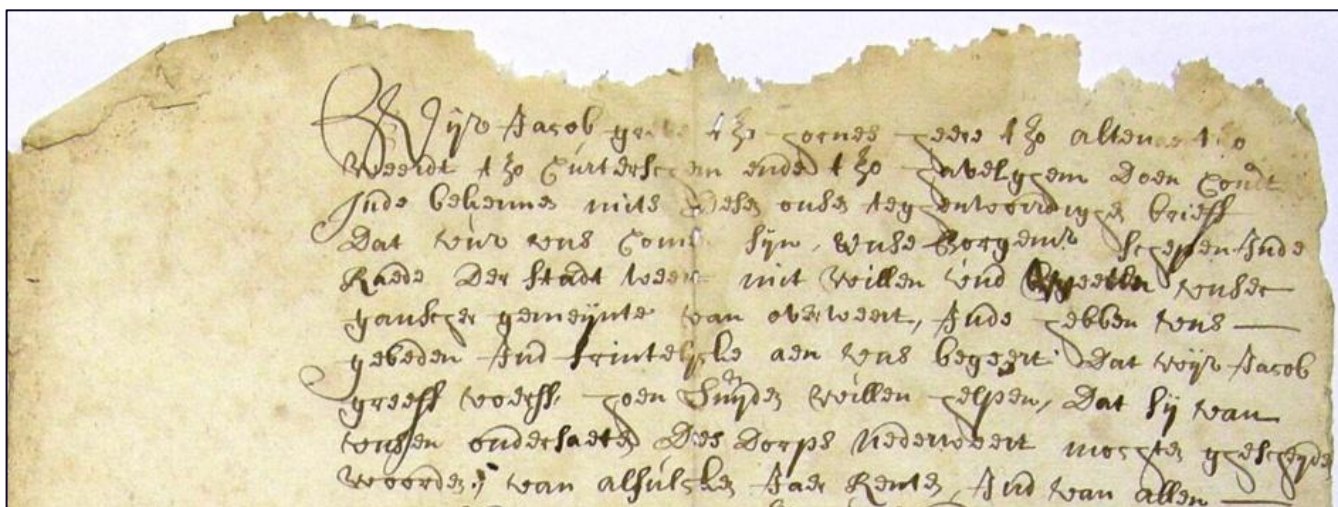
NEDERWEERT 500 JAAR ZELFSTANDIG

December 2025

Op 2 december 2025 bestond Nederweert exact 500 jaar als zelfstandige gemeente. Een belangrijke mijlpaal waaraan natuurlijk niet zomaar stilzwijgend voorbij mag worden gaan, zo zou men althans denken. Het was immers de Duitse politicus Helmut Kohl die in 1995 zei: Als je het verleden niet kent, kun je het heden niet begrijpen en de toekomst niet vormgeven.

In het begin van de 16e eeuw begonnen de Weertenaren te lobbyen bij graaf Jacob III van Horne, om bestuurlijk en financieel afgesplitst te mogen worden van hun Nederweerder burenen. Maar Nederweert vond het wel prima zoals het was en ging nergens op in. Toen vond de graaf het tijd om in te grijpen en heeft hij de Nederweertenaren (naar eigen zeggen) *‘halfelijck daertoe gedwongen’* om over te gaan tot een scheiding van tafel en bed. Dat gebeurde per officieel decreet op 2 december 1525. Nederweert werd op die dag volledig afgesplitst van Weert.

De datum 2 december 1525 geldt sindsdien in de geschiedenisboekjes als het jaar van de ‘desunie’ en de oprichting van de onafhankelijke gemeente Nederweert. Nederweert ontving een afschrift van de acte van scheiding en die wordt sindsdien bewaard in het archief van het gemeentehuis. Want al 500 jaar lang wordt dit decreet door de opeenvolgende burgemeesters en wethouders van Nederweert trots gekoesterd, bewaard en overgedragen als een soort lokale miniversie van de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring. Hoewel de Erfgoedgemeenschap deze mijlpaal uitgebreid onder de aandacht had gebracht koos het huidige Nederweerder gemeentebestuur er voor om dit heuglijke feit stilzwijgend voorbij te laten gaan in 2025. De reacties in de media waren niet mild en het begrip onder de bevolking bleek niet groot. Helmut Kohl zei het al.

Een van de drie bewaard gebleven authentieke kopieën van de Nederweerder ‘onafhankelijkheidsverklaring’ uit 1525. Foto: Erfgoedgemeenschap Nederweert.

VROEGE VROUWENEMANCIPATIE

December 2025

Tot einde 2025 liep in het Limburgs Museum de tentoonstelling **Feest! Deze liet bezoekers voelen hoe Limburgers het leven vieren. Beleven waar onze feesten vandaan komen, waarom we ze vieren en met wie. Om zo te ontdekken hoe de grensligging van Limburg het feestlandschap mee heeft gevormd. De tentoonstelling put uit de rijke collectie van het Limburgs Museum én uit bijdragen van verschillende Limburgse gemeenschappen.**

Erfgoedgemeenschap Nederweert was er trots op ook voor deze tentoonstelling een inhoudelijke bijdrage te leveren. Dat was in de vorm van een stuk Nederweerder schutterijhistorie. Met een foto van schutterij St. Lucie en het dekenschieten door Wies Kirkels-Lenders in 1952. Een mooi voorbeeld van vroege vrouwenemancipatie in de schutterijwereld. Geput uit de Collectie Kirkels in het archief van de Stichting Geschiedschrijving Nederweert.

Schietende vrouwen

Vrouwen speelden tot de jaren zeventig geen actieve rol in de schutterswereld. Ze konden alleen meelopen in optochten als koningin, marketenster of dansmarietje. In de jaren negentig startten vrouwen met de organisatie van hun eigen schuttersfeest: het Limburgs Dames Schuttersfeest (LDS), met als prijs 'de Ut'. Sinds 2002 kunnen vrouwen meedoen aan het Oud Limburgs Schuttersfeest (OLS). In 2022 kreeg de OLS-federatie voor het eerst een vrouwelijke president.

Foto en krantenknipsel over Wies Kirkels-Lenders tijdens het dekenschieten in Nederweert
Jef Kirkels
1952
Collectie: Stichting Geschiedschrijving Nederweert

Foto Anoesjka Koopmans
Johan Horst
2022

Nederweerder vrouwenemancipatie in het Limburgs Museum. Foto's: Erfgoedgemeenschap Nederweert.

PREMIÈRE DOCUMENTAIRE OSPSEL

December 2025

De tweede filmproductie van dit jaar, ditmaal in handen van de Erfgoedgemeenschap en Nederweert24, betrof de meertalige documentaire over de Ospelse Locht, ofwel 'de verdwenen poort van Nederweert'. Deze 25 minuten durende documentaire, gebaseerd op een script van Alfons Bruekers en film/geluid/montage door Kieran Kessels van Nederweert24, was gebaseerd op het gelijknamige boek dat eerder in 2025 verscheen. De livegang van de documentaire was op kerstavond 2025.

In de documentaire treden meerdere gasten op zoals uitgever Marc Beerens uit Amsterdam, ondernemer Hans van den Boom uit Ospel, Jan Joosten uit Maastricht, deken Jack Honings uit Weert, Martin Bunnik en Peter van der Werff uit Bennebroek en last but not least Joaquín Durán Garach, cultureel arraché van de Spaanse ambassade in Den Haag. Allemaal belichten zij vanuit hun eigen perspectief de historie van Ospel en de relaties daarvan met de geschiedenis van de omringende wereld.

Nieuwsgierig? Ga naar Youtube en zoek op 'De Ospelse Locht. Of surf rechtstreeks naar: <https://www.youtube.com/watch?v=iNVPnoO5IPs>.

Screenshot van de start van de documentaire. Foto: Nederweert24.

Foto's: Henk Roemen, Sandra Kessels, Alfons Bruekers e.a.

Dankwoord

Wij danken voor hun bijdrage en constructieve samenwerking in 2025 de volgende personen en organisaties:

(In willekeurige volgorde)

Siem Peters, Peter Korten, Annelies Terium, Sandra Kessels, Kieran Kessels, Gerard van Heugten, Jack Duijf, Mieke Kirkels, Jan ten Wolde, Patricia Grosfeld, Marc Beerens, Hans van den Boom, Peter van der Werff, Martin Bunnik, Nicole Leveau, Flip en Wendy Schreurs, Jack Honings, Jan Joosten, Joaquin Durán Garach, Riek Rezelman, Ruud Weijnen, Lilian Scheijmans, Eline Mansvelt, Leo Kursten Huib van Deursen, Tuur Bergs, Brechje Wijen, Henk Roemen, Els van Nieuwenhoven, Kaj Grichnek, Joost Florie, Gert Thomassen, Jos Jonkers en verder alle medewerkers en sponsors van boek, films en website.

Nederweert24, Drukkerij van Deursen BV, Glendi BV, Stichting Geschiedschrijving Nederweert SGN, Stichting Regionaal Archeologisch Bodemonderzoek STRABO, De Aldenborgh, Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg, Stichting Historisch Onderzoek Weerterland, Stichting Meet&Meals, Amicitia Weert, Stadsgidsen Weert, Erfgoedhuis Weert, Landgoed Philomenahoeve, Mosasaurus Film Productions, Peelwachter BV, Spaanse ambassade in Nederland, Stichting Nederweert, Regionaal Historisch Centrum Limburg, Limburgs Museum, Woonik Nederweert/Stramproy, Mauritshuis, Noord-Hollands Archief, Stichting Weleveld, Rijksmuseum Amsterdam, Museum W Weert, Orange Licensing, Stadsarchief Brussel, Stichting C&H | Films Leveroy.